مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

جورج فوستر
ترجمه: رحمت آریا

۲۰۲۶/۰۳/۱۴

د جورج فوستر یون لیک: له بنګاله تر لندن سفر

دوهم ټوک

(۳۳)

هغه سړي چې دی یې تعقیب کاوۀ یو کشمیری وو چې له ګیل بلاس ځخه د امبروز لاملا [Gil Blas's Ambrose Lamela] په شان متواضع ځېره یې درلوده خو هر څومره چې ګومان کولی سئ هماغومره هتاک او بې رحمه هم وو. هغه داسې چل وکړ چې ګنې د خپل خدمت د ارزښت د لوړولو لپاره زه باید ورته د پام وړ روپۍ ورکړم او ویې ویل چې که د کافر مالګه وخټم نو باید ډېرې پیسې واخلم. خو وروسته پوه سوم چې دی په خوراک کې هېڅ محدودیت نـۀ پېژني. ډېري آسیایي هېوادونه مالګه د یوۀ مقدس توکي په توګه پېژني خو په ټوله کې مسلمانان مالګې ته ډېر درناوی لري او یا هماغسې چې اروپاییان وچه ډوډۍ په درنښت یادوي دوی هم مالګه هماغسې په درنښت یادوي. ویل کېږي کله چې یو خدمتکار د خپل ارباب مالګه خوري او که په ناسپاسي پر وګټل سي نو هغه ته نمک حرام ویل کېږي. زما په ګومان دا یوازینی اصطلاح ده چې مسلمان ملتونه یې دغسې متخلف ته په کار وړي.

غواړم هغه ناوړه او شوم خصوصیات چې زموږ په هېواد کې په مالګې پورې اړوند دي دلته یاد کړم؛ د بېلګې په توګه کله چې په تصادفي ډول مالګه توی سي نو ژر لړ مالګه په خپلې کیڼې اوږې واچوي ترڅو د محتملي فاجعې مخه یې نیولې وي؛ ما دا عمل ان په هغو کسانو کې هم لیدلی دئ چې د ټولنې له ټیټو طبقاتو ځخه لیرې دي او په همدې ټوټکې باور لري. ددې ترځنګ د لومړنیو برداشتونو پاکول او هېرول ګران کار دئ او اغلب وختونه مفاهیمو ته دائمي رنګ او بوی ورکوي؛ په ځانګړې توګه هغه کسان چې د نړۍ له ډېرو آشنا دودونو او تګلارو سره یې پرېکون کړې وي.

په اولسمې نېټې اووۀ فرسنګه لیرې د شاه نادر په نوم ددښتې په منځ کې یوۀ تمځای ته ورسېدو. د اوبو دغه زیرمه د نادر شاه له پلوه جوړه سوې وه چې د شلو فیټو په لوېوالې یوه څلورځندیزه زیرمه ده. له پاسه یې یو تراس جوړ کړی چې پرستنو باندې درول سوی دئ او د زیرمې له ژیو هاخوا وراندې تللی دئ چې د مسافرانو د هوساینې او راحت لپاره یو ځای دئ.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالې د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځېر و لولئ

په اتلسمي نېټې پينځه فرسنګه ليرې شور آب Shorab [1] ته ورسېدو. دې تمځای ته نېږدې د کروندې ځو سيمې سته او تر ځو چې سترګې کار کوي کوم کلی نه په سترګو کېږي.

په نولسمي نېټې لنغره Lungherah ته د دمې نيولو لپاره ورسېدلو؛ دا يوه بياباني سيمه ده او دلته د يوې ضعيفې چينې اوبـۀ وي چې هغه هم د سترګو په رپ کې وچې سوې.

په شلمي نېټې شپږ فرسنګه لېرې دلارام Dilaram ته ورسېدلو، دا يوه کنډواله کلا ده چې د يوۀ کوچني نهر پر غاړه ولاړه ده او شا و خوا ته يې ځو خوړې ورې ونې ليدل کېږي؛ په داسې ځای کې دا يوه نادره منظره ده، ددې ځای نورې ټولې شاو خوا سيمې وچې او له استوګنو وګړو تشه ده.

په يوويشتمي نېټې اووۀ فرسنګه لـېرې بکوا Backwau ته ورسيدلو؛ دا ددښتې په منځ کې يو تمځای دئ.

په ددوه ويشتمي نېټې شپږ فرسنګه لـېرې (دراوزی Drauze) [2] ته ورسېدو. نن ډېر شديد او تود لمر وو؛ نګه شګې وې، خاورې نـۀ وې؛ موږ د همدغو شګو پر سر ولاړ وو او شګو لا نوره تودوخه خپروله. ما نازک کميس درلود او خولې مې کړې وې. په همدې حال کې وينم چې زما ګاونډی چې يو تورکمن سيد وو او د لمر د ځلا د پټولو لپاره يې هېڅ نـۀ درلودل، او د لمر د تودوخې تر اغيز لاندې راغلی د شديد درد له لاسه کړېږي.

مسلمانانو فکر کاوۀ چې دا سړی پيريانو نيولی دئ او ددې پر ځای چې په رښتوني توګه ورسره مرسته وکړي له فرضي شيطان سره په خبرو سول؛ په ځانګړې توګه له داسې چارو زما خبر همکار په آمرانه لحن پيري/ جن ته امر وکړ چې د يوۀ رښتوني مؤمن او د مقدسي کورنی د لمسيانو له بدن څخه دې ووځي؛ دا دستورونه په عربي او په ډېر شدت ويل کېدل خو ومې ليدل چې دا دساتير هېڅ اغېزه نـۀ کوي نو ما مداخله وکړه چې که ما ته يې پرېږدئ؛ دا سړې مې له ځمکې راپورته کړ او لږ اوبـۀ مې پر مخ وشيندلې او ډېرې اوبـۀ مې ددۀ په ستوني کې په فشار واچولې.

ډېر ژر د سيد پام ددغه کار طبيعي ګټو ته وواښت، خو رامنځته سوی شوک دومره شديد وو چې هغه يې د لنډ وخت لپاره بانګساره او ګنګس کړ. په دې حالت کې دۀ داسې ګډوډې خبرې کولې چې د چا په ذهن کې يې دا تصور پياوړی کاوۀ چې يو پيری/ جن د تاتار پر ځای خبرې کوي.

زموږ منطق پوه اهريمني پيريانو ته په خطاب کې وويل چې تاسو څنګه د پيغمبر د اولادې په بدن کې ننوتلي ياست او ورته يې وويل چې راووځئ او د قرآن آيات يې ورباندې ولوستل. تر دې دمه د سيد وضعيت لا متعادل سوی نه وو؛ وروسته يې د چلم ځو دودونه کش کړل او بيا يې د خلکو په هڅوني له فرضي شيطان او پيري څخه لاس واخيست.

په ۲۳ نېټې پينځه فرسنګه ليرې په دښتې کې (غمو Ghumow) ته ورسېدلو. نن ماسپښين زما جنجالي هملاري ملګری زموږ له ډلې جلا سو او له ځو تنو هندو سوداګرو سره فراه ته لاړ، فراه يو د پام وړ افغان ښار دئ چې د (دراوز Drauze) د سويل لويديځ په تقريباً ځلوينت يا پينځوس مايلی کې موقعيت لري. خو له دې جلاتوب څخه زما خوښي ددې نرۍ د نورو لنډمهال خوښيو په شان لنډه وه؛ ځکه چې د هغه ځای داسې يو بل چا ونيو چې تر هغه لا ډېر ځوروونکی وو.

---

[1] - شور آب د مالګينو اوبو په معنی ده خو دلته په دې تمځای کې اوبه تاندې او تازه دي. ليکوال

[2] - د ژباړونکي يادونه : که دا تلفظي بڼه درواز وانګيرو دا په هيڅ وجهې درواز نه سي کيدای ځکه درواز په بدخشان کې دئ او زموږ لالهانده جورج فوستر خو اوس مهال په بکوا کې دئ.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ

اوس راته د شرم احساس پیدا کېږي چې د خپل شخصي داستان یوه لویه برخه مې له تاسو سره دلته شریکه کړه؛ خو پوهېږم چې که دا مې نه وه شریکه کړې نو د لیکنې موضوع به د همدې ټاټوبي په اندازې تشه وه چې د تشو او وچو دښتو له منځه تېرېږم، دا هغه ټاټوبی دئ چې په سترو ستومانو سترګو پراخې او ناپایه دښتې یې وینم، نه کوم سیند سته نه کومه ونه او تقریباً د ژوند هیڅ نښه په کې نـهٔ سته.

په څلورویشتمې نېټې شپږ فرسنګه لیرې (غیراوني Ghiraunee) ته ورسېدو. دا په دیوالونو کې راتاو یو له ګنه ګوڼې ډک کلی دئ چې د یوهٔ کوچني نهر پر غاړه واقع دئ. په دا بله ورځ یې هم همدلته پاتې سو ترڅو ګمرګي کاروړنه خلاص او د خپل درې ورځني سفر لپاره په کافي اندازه خوراک او څښاک چمتو کړو. زموږ مخې ته یوه لویه ارته دښته پرته ده چې له دې ځایه د خراسان تر پولې پورې غځېدلې ده. زما کشمیري خدمتکار نـهٔ کومه دیني لیوالتیا او نه دیني جامې درلودې. هغه لمونځ اودس نـهٔ کاوهٔ او نـهٔ یې ځان پاکاوهٔ؛ د هغو پر ځای لوټماری او غلا ته یې لیوالتیا ډېره وه. که له یوې خوا خیاط زما جامې راڅخه اخیستلې له بلې خوا دی زما د خوراکي توکو په غلا بوخت وو. خو ددهٔ په دغو کړو وړو کې به هغه مهال کمی راغی کله چې ما ته د اوبو او د سون توکو په برابرولو، په پخلي او د قهوې په جوړولو به بوخت سو.

په اووهٔ ویشتمې نېټې پینځه فرسنګه لیرې (خوس Khoos) ورسېدو. خیاط ته د حمل و نقل په بدل کې په ټاکل سوې پرداخت کې ګډوډي رامنځته سوه او دا ددې لامل سوه چې ددهٔ دا شاهکار خرڅلاو ته وړاندې سي او هاغه مهال یو هندي مسلمان چې د بنارس د سیمې له خوانپور څخه له خپلې مېرمن او کورنۍ څخه راغلی وو او د مشهد زیارت ته روان وو وپیرودل سو. ددغـهٔ عابد (خیاط – ژ) له خولې چې مخکې یو لوټماری سرتیر وو په مسلسل ډول دعاګانې راوتلې. په حقیقت کې کولی سو ووایو چې دی د الهي مینې په شور او شوق کې ډوب وو ځکه دهٔ په پرله پسې ډول دعاګانې کولې او ورسره ژړل به یې؛ عجیب استثنایي شخصیت وو چې د کوم هېواد او د کوم ځای استوګن به وي چې د پانګې او لذت د ترلاسه کولو لپاره په هڅې کې د هیڅ خطر له منلو ډډه نـهٔ کوي خو دا ورته سخته ښکاري یو ګام اوچت کړي او په جومات ننوځي. د ښوونې او مذهب بېلابېل اصول چې په ټوله نړۍ کې ټینګ سوي او ورسره بېلابېلو دولتي جوړښتونو د انسانانو په کړورو کې دومره بدلون رامنځته کړی چې د هغو کړو وړو شننه او تحلیل چې متضاد ماهیت لري څرګندوي چې له بشپړو بېلو ډولونو څخه یې سرچینه اخیستې ده.

په اته ویشتې نېټې اووهٔ فرسنګه لیرې (ګیمک Gimmuch) ته چې ددښتې په منځ کې یو تم ځای دئ ورسېدو.

په نهه ویشتمې نېټې (اوکال Ouckal) ته ورسېدو؛ دا د خراسان د ولایت په سرحدونو کې چې ټول استوګن وګړي یې فارسیان دي یو ټینګ او په دیوالونو کې محصور لوی کلی دئ. د یادونې وړ ده چې د لویې پرسیا بومي خلک په ځانګړې توګه پوځیان یې په هېواد کې دننه او دباندې د قزل باش په نوم یادېږي؛ زه چې خبر سوی یم، قزل باش یوه ترکي اصطلاح یا نوم دئ چې د سور سرې په معنی ده او سرچینه یې د پرسیا له خولې څخه راغلي چې پورته ځوکه یې په سرهٔ ټوکر کې پوښل کېدله.

په یو دېرشمې نېټې شپږ فرسنګه لیرې د شیربخش په نوم دښـتـنې تمځای ته ورسېدلو. د نوامبر په لومړۍ نېـټه اووهٔ فرسنګه لیرې زیارتګاه ته ورسېدلو. دا یو کوچنی کلی دئ چې په لمن کې یې یو شمیر مقبرې او یا مذهبي ودانۍ ښکاري.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

په يو دېرشمي نېټې شپږ فرسنګه لېرې د شيربخش په نوم دښتني تمځاى ته ورسېدلو. د نوامبر په لومړى نېټه اووۀ فرسنګه لېرې زيارتګاه ته ورسېدلو. دا يو کوچنى کلى دئ چې په لمن کې يې يو شمير مقبرې او يا مذهبي ودانۍ ښکارې.

د نوامبر په دوهمه نېټه درې فرسنګه لېرې د هرات ښار ته ورسېدو. (ګيمک Gimmuch) ته د کندهار سړک لويديځ يا له لويديځ مخ پر شمال ځي؛ له هغه ځايه تر هرات پورې تقريباً شمالي تګلورى ساتي خو زه نـۀ سم کولى دغه يو ناڅاپي بدلون توضيح کړم. هرات په عام ډول يو مخ خلاصى ځاى دئ او وچ غرونه لري چې لوړوالى يې متوسط دئ او هر لور ته خوارۀ وارۀ دي. خاوره يې سپکه او شګلنه ده او په طبيعي ډول هغه معطره بوټي نه لري چې مخکې مې يادونه وکړه.

د هرات ښار د يوې پراخې دښتې پرمخ جوړ سوى چې د بهاندو اوبو ګڼ شمير نهرونه ورڅخه تېرېږي او يو شمېر يې پلونه هم لري. ګڼ شمير کلي لري چې شاو خوا يې کروندې راتاو دي او دا هغو مسافرانو ته يوه ښکلې منظره وړاندې کوي چې سترې ستومانه د افغانستان له دښتو څخه راتېر سوى دئ. [3]

نوربيا

قافله باشي موږ داسې کاروانسرا ته بوتلو چې...

[قدرمنو لوستونکو! د ښاعلي رحمت آريا د آرشيف: لينک]

[3] THE city of Herat stands on a spacious plain , which is intersected with many springs of running water, some of which are supplied with bridges ; and the numerous villages surrounded with plantations, must afford a pleasant view to the traveller, whose eye has been wearied with the deserts of Afghanistan .{Volume II, page 115, combined both volumes PDF format page 460}

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارى ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ